

Tarkastuslautakunnan ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2021

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunta	3
1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät	3
1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan	3
1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat	4
1.3. Arvioinnin toteuttaminen	4
2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa	6
3. Toiminnan arviointia	6
3.1. Liiton johtaminen ja hallinto	6
3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen	6
3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi	7
3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2021 ja niiden toteutuminen	8
3.4.1. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat	8
3.4.2. Maakuntaohjelmatyö	8
3.4.3. Kansainvälisyys, kaavoitus, liiton työyhteisö ja henkilöstö toiminta.	8
3.5. Talous	9
3.6. Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää	10
Allekirjoitukset	10

1. Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten (Kuntalaki 121§). Lautakunnan toimintaa ohjaa lainsäädännön lisäksi valtuuston hyväksymä hallintosääntö.

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, arvioida toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisina pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunta järjestää myös sidonnaisuusilmoitusten käsittelyn ja sidonnaisuusrekisterin ylläpidon kuntayhtymässä. Arviointikertomuksessa esitetään kuntalain mukaisesti valtuustolle arvioinnin tulokset.

1.1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät kuntalain mukaan

121 §

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisena pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

1.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja tilintarkastajat

Voimassa olevan hallintosäännön mukaan tarkastuslautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä kolme muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta vuonna 2019:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Herlevi, Reino, pj	Saari, Esa
Keränen, Ulpu vpj	Tiina Haukilahti
Kautto Marko	Pajunpää Suvi
Anja Törmä	Erkkilä Esa
Kauppi Pekka	Haapasalo, Joni

Lautakunnan sihteerinä on toiminut liiton tilintarkastaja JHT, KHT Marko Paasovaara, Tilintarkastuksen asiantuntija, KTM Päivi Moisala ja julkishallinnon neuvontaliiketoiminnasta vastaava johtaja Taija Myyrä TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:stä. Sihteerin tehtävät hoidettiin pääsääntöisesti Teamsin välityksellä.

1.3. Arvioinnin toteuttaminen

Lautakunta on tutustunut vuoden 2021 talousarvioon, vuoden 2021 toiminta- ja taloussuunnitelmaan, maakuntavaltuuston ja maakuntahallituksen päätöksiin sekä vuoden 2021 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen.

Keski-Pohjanmaan liiton tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2021 tavoitteiden arvioimiseen yhteensä 6 kertaa. Lautakunta on kuullut kokouksissaan liiton viranhaltijoita. Lautakunta on kuullut myös hallituksen ja valtuuston puheenjohtajistoa.

20.10.2021 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunnan ensimmäisessä kokouksessa Keski-pohjanmaan liiton henkilöstö esittäytyi ja paikalla oli 10 henkilöä. Lisäksi kokouksessa keskusteltiin tarkastuslautakunnan koulutuksessa, jossa hallintopäällikkö kertoi saatavilla olevat koulutusvaihtoehdot. Yhtenä kokouksen pääkohdista oli käydä läpi tarkastuslautakunnat ja roolit Päivi Moisalan (TALVEA) esittämänä. Hallintopäällikkö esitteli sidonnaisuusrekisteriä ja sen ylläpitoa. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

12.11.2021 Liiton kokoushuone + teams

Lautakunnan kokouksessa laitettiin alulle lautakunnan riippumattomuus ja esteellisyys selvitykset. Käsittelimme myös tarkastuslautakunnan talousarviota 2022 ja tilintarkastaja JHT, KHT Marko Paasovaara esitteli työohjelmaa vuodelle 2021. Tässä kokouksessa aloitettiin myös arviointisuunnitelman laatiminen,

missä määriteltiin painopisteet arviointiohjelmaan 2021 ja arviointisuunnitelmaan 2022 – 2025. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

21.12.2021 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta kuuli maakuntajohtaja Jyrki Kaiposta hänen vastuualueensa tavoitteiden toteutumisesta ja muista ajankohtaisista asioista. Tarkastuslautakunta oli kutsunut kokoukseen myös maakuntavaltuuston varapuheenjohtajan ja maakuntahallituksen puheenjohtajan Timo Pärkän. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

1.2.2022 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta kuuli hallintopäällikköä, yhteyspäällikköä ja työsuojeluvaltuutettua. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

5.4.2022 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta kuuli maakuntajohtaja Jyrki Kaiposen katsauksen tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta 2021. Lisäksi kokouksessa kuultiin maksatustarkastajaa ja maakuntahallituksen varapuheenjohtajaa Esa Kant. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

12.4.2022 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta kuuli aluesuunnittelupäällikköä, aluekehityssuunnittelija ja hallituksen puheenjohtajaa. Arviointikertomuksen valmistelua jatkettiin. Lautakunta käsitteli sidonnaisuusilmoitukset.

28.4.2022 Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta laati arviointikertomusta kuulemisten ja saatavilla olevien tietojen pohjalta. Käytiin läpi vuoden 2021 tilintarkastuskertomus ja vuoden 2021 tilinpäätös.

2.5.2022. Liiton kokoushuone + teams

Tarkastuslautakunta laati arviointikertomusta koottujen tietojen pohjalta. Ja jakoi osanarviointikertomuksen valmistelusta tarkastuslautakunnan jäsenten kesken.

6.5.2022 Keski-Pohjanmaan Pro ry:n toimiston kokoustila

Tarkastuslautakunta viimeisteli arviointikertomuksen ja allekirjoitti sen.

Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2021 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa tehtyihin havaintoihin, kuntayhtymän toimintakertomukseen ja valtuuston, hallituksen sekä eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin.

Lisäksi tarkastuslautakunta osallistui verkkokoulutukseen maakuntaliittojen tarkastuslautakuntien koulutuspäivänä 24.11.2021

2. Edellisen vuoden arviointikertomuksen käsittely maakuntavaltuustossa

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2020 käsiteltiin maakuntavaltuuston kokouksessa 29.4.2021. Maakuntavaltuusto hyväksyi tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen.

Maakuntavaltuusto edellytti, että maakuntahallituksen on annettava selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa vuodelta 2020 esittämistä seikoista.

15.2.2021 maakuntahallituksessa.

3. Toiminnan arviointia

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2021 oli organisaation avoimuus ja toimivuus, arviointisuunnitelman jatkuvuus, henkilöstön hyvinvointi ja riskienhallinta. Tarkastuslautakunta on lisäksi seurannut hallituksen työskentelyä, viranhaltijoiden toimintaa, liiton omien hankkeiden toteutumista sekä tehtyjä päätöksiä.

3.1. Liiton johtaminen ja hallinto

Tarkastuslautakunnan suosituksen mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet olisi hyvä käyttää valtuuston päätettävänä. Lisäksi hallituksen tulisi muodostaa kokonaiskäsitys siitä, miten sisäinen valvonta ja riskienhallinta on toiminut kuluneella tilikaudella. Näitä ei tarkastuslautakunnan havainnon mukaan ole käsitelty kokouksissa. Tarkastuslautakunta suosittelee, että osastopäälliköiden tekemät havainnot tuodaan suoraan hallitukseen käsiteltäväksi ja niiden pohjalta hallitus muodostaisi kokonaiskäsityksen tilasta.

Sisäinen tarkastus on toimintaa, jossa tarkastaja nimetään erikseen ja joka raportoi havainnoistaan maakuntajohtajalle ja hallitukselle. Sisäistä tarkastajaa ei ole nimetty edelleenkään maakuntaliittoon.

Tarkastuslautakunnan selvityspyyntö hallitukselle: Kuinka huolehditaan siitä, että Keski-Pohjanmaan liitolla on jatkossa henkilöstöön liittyen vetovoimaa ja, että pitovoimaa saadaan huomattavasti parannettua?

3.2. Maakuntahallituksen toiminta ja tavoitteiden toteutuminen

Maakuntahallituksen toiminta oli aktiivista. Se kokoontui vuoden 2021 aikana yhteensä 12 kertaa (edellisvuonna 13 kertaa). Kokouksista neljä toteutettiin osittain Teamsin kautta ja yksi kokonaan Teamsilla.

Asialistoilla korostuivat vuoden aikana Keski-Pohjanmaan maakuntastrategian 2040 ja maakuntaohjelman 2022-2025 valmistelu sekä henkilövalinnat ja työtehtävät. Virkoja käsiteltiin yhteensä kahdeksassa

pykälässä ja eri työtehtäviä yhteensä yhdessätoista pykälässä, joista aluekehityssuunnittelijan tehtäviä käsiteltiin viisi kertaa. Henkilöstöön liittyviä eri asioita käsiteltiin aktiivisesti kahdessa kokouksessa helmi- ja maaliskuussa, jonka jälkeen henkilöstään liittyviä pykäläiä ei ollut enää maakuntahallituksen listoilla.

3.3. Henkilöstötilanne ja työhyvinvointi

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota henkilökuntaraportissa olleeseen palvelussuhteen keston rakenteeseen, jossa edelleen korostuu lyhyet alle viiden vuoden työsuhteiden palvelusajat. Tarkastuslautakunta kaipaa selvityksiä henkilöstön vaihtuvuuden syistä ja siitä, mikä johtaa alle viiden vuoden työsuhteisiin. Palvelussuhteiden kesto oli keksimäärin 7,1 vuotta.

Vuoden 2021 lopussa palvelussuhteiden määrä oli 15. Vakinaisten palvelussuhteiden määrä oli 13 ja määräaikaisten palvelussuhteiden määrä oli kaksi. Liiton henkilöstöstä naisia oli 12 ja miehiä 8.

Henkilöstön keski-ikä vuonna 2021 oli 49,2 vuotta. Naisten keski-ikä oli 50 vuotta ja miesten keski-ikä 47,9 vuotta. Kunta-alalla keski-ikä on noin 45 vuotta.

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja koulutusmenoihin käytettiin 3475 euroa (3659 euroa/2020), joka on 0,35 % henkilöstömenoista. Tarkastuslautakunta haluaa selvitystä koulutusten teemoista ja kerroista, tehdäkseen vertailevaa arviointia tulevina tarkastusvuosina.

Maakuntavaltuustossa 26.11.2020 esitettiin aloiteponsi maakuntajohtajalle hänen koulutustarpeestaan henkilöstöjohtamisen osalta. Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan asiantuntijaorganisaation

henkilöstöjohtamisessa on edelleen huomattavasti kehitettävää. Maakuntahallituksen on löydettävä käyttöönsä asianmukaiset työkalut henkilöstöjohtamisen mittaamiseksi ja arvioimiseksi sekä vaadittava toimenpiteitä asioiden parantamiseksi. Tarkastuslautakunta haluaa selvityksen, minkälaisiin toimenpiteisiin edellä mainittu aloiteponsi on johtanut.

Tarkastuslautakunnan havaintojen mukaan liitto on moitteettomasti selviytynyt lakisääteisistä velvoitteistaan ja rakennerahastotoiminnasta. Ilmaiseimme kuitenkin huolestamme työntekijöiden kuormituksesta. Edelliseen tarkastuskertomukseen verrattuna merkittävää muutosta työn kuormittavuuden vähenemisessä ei ole tapahtunut. Tarkastuslautakunta painottaa, että huomiota on voimakkaasti kiinnitettävä etätyökäytänteiden tasapuoliseen kehittämiseen sekä työaikaliukumien lisäämiseen nykyisestä. Erityisesti esimiehen ja alaisten välisen luottamuksen rakentamisen tulee olla keskeisellä sijalla liiton henkilöstöjohtamisessa. Uudenlaisen työskulttuurin hyväksyminen etätyökäytänteineen 2020-luvulla on tarkastuslautakunnan mielestä avainavoimeen ja hyvinvoivaan työyhteisöön.

Tarkastuslautakunta on huolissaan liiton henkilöstön suuresta vaihtuvuudesta. Toimintaa on tehty viime vuodet aivan liian pienellä henkilöstöresurssilla. Tämä on vienyt liiton henkilöstöä kestokykynsä äärirajoille.

Toiminta on ollut tuloksellista, mutta alituinen rekryointitarve asiantuntijaorganisaatiossa tarkoittaa paljon menetettyä tietoa ja taitoa sekä kuormittaa jatkuvasti olemassa olevaa henkilöstöä. Vastuun työn organisoinnista kantaa maakuntajohtaja. Tarkastuslautakunta painottaa rekryointiaikojen lyhentämistä. Aika irtisanomisilmoituksesta, poliittisen prosessin läpikäymisestä varsinaiseen rekryointiin kestää liian kauan. Edelliset tekijät yhdistettynä jo aiemmin mainittuihin parannusehdotuksiin lisäävät liiton pito- ja vetovoimaa.

3.4. Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2021 ja niiden toteutuminen

Toiminnalliset tavoitteet hyväksytään vuosittain maakuntavaltuustossa. Toimintasuunnitelma laaditaan kolmivuotisjaksoille, jota tarkennetaan vuosittain. Toiminnalliset tavoitteet ohjaavat liiton työntekijöiden päivittäistä työtä ja tavoitteita.

Johtoryhmä raportoi tavoitteiden toteutumista hallitukselle neljännesvuosittain. Mittareiden asetantaan osallistuvat johtoryhmän jäsenet ja tavoitteiden toteutumisesta vastuussa olevat asiantuntijat.

3.4.1. EU:n ja kansallisen tason verkostot ja rahoituskanavat

Vuoden 2021 hanketoiminta on jatkunut suunnitelmien mukaisesti. Rahoituskehystä on kiinnitetty suunnitelmien mukaan. Koronaviruspandemialla on ollut vaikutusta hanketoimintaan. Yhtään hanketta ei ole kuitenkaan keskeytetty koronaviruspandemian vuoksi. Hankkeet ovat hakeneet joko aikaa hankkeiden toteuttamiselle. Koronavieruspandemian vaikutuksia tulee tarkastella rakennerahastojen loppuraportin yhteydessä ohjelmakauden lopussa.

Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 valmistelutyö on toteutunut suunnitellulla tavalla ja aikataulussa.

Maakuntahallitus palautti Keski-Pohjanmaan kansainvälisyysstrategiaan 2020-2027 uudelleen valmisteluun. Tarkastuslautakunta suosittelee strategian nopeaa valmistelua ja selkeää resursointia sen valmisteluun.

Hankkeista on selviydytty hyvin, huolimatta pienistä resursseista ja henkilöstön vaihtuvuudesta.

3.4.2. Maakuntaohjelmatyö

Maakuntaohjelmatyö on edennyt suunnitelmallisesti. Uusi Maakuntaohjelma on 29.11.2021 hyväksytty.

3.4.3. Kansainvälisyys, kaavoitus, liiton työyhteisö ja henkilöstö toiminta.

Maakuntakaavoituksen 5. vaihekaavan valmistelu on liitossa viivästynyt osittain kaavan laatimiseen käytettävien resurssien vähäisyydestä sekä kaavan nähtävillä oloaikana jätettyjen huomautusten käsittelyn vaatiman ajan takia. Maakuntakaavoitus hyväksyttiin 29.11.2021.

Liiton talousarvion toteutuman mukaan liiton lakisääteisestä toiminnasta jäi käyttämättä 156 164 euroa, liiton muusta toiminnasta jäi käyttämättä 53 584 euroa ja liiton hallinnosta jäi käyttämättä 24 389 euroa eli yhteensä 295 799 euroa.

Tavoiteasettelu ja mittarit

Liiton kuluvan vuoden talousarviossa on tavoiteasettelun yhteydessä määritelty mittarit, joilla tavoitteiden saavutettavuutta voidaan mitata. Samoin mittareita on asetettu tulevan vuoden talousarvioon. Edistymistä seurataan raportilla "Toimintasuunnitelman 2019 - 2021 tehtävien toteuttaminen".

Tarkastuslautakunnan mielestä valtuuston tulee kiinnittää huomiota mittareiden realistisuuteen ja siihen, että ne ovat sellaisia, joilla todella voidaan mitata tavoitteen saavuttamista.

Tarkastuslautakunta huomioi, että organisaatiossa on suuri vaihtuvuus, johon tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Suuri vaihtuvuus on riskinä liiton toiminnalle ja toiminnan jatkuvuudelle.

3.5. Talous

Talouden osalta tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä konsernitilinpäätöksen luvut on nähtävissä tilinpäätöksestä.

Talousarvion toteutumisesta voidaan havaita, että liiton lakisääteiseen toimintaan varatut määrärahat alittuivat 164 233 euroa (muutos edellisvuoteen 8,5 %), liiton muun toiminnan menomäärärahat alittuivat 44 721 euroa (muutos edellisvuoteen -24,9 %). Myös hallinnon osalta menomäärärahat alittuivat 38172 euroa (muutos edellisvuoteen 10,9 %). Hanketoiminnan menot olivat budjetoitua suuremmat (586,51 euroa), tulot sen sijaan olivat 9894 euroa suuremmat kuin talousarviossa ja hanketoiminnasta kertyvien tulojen alituksesta johtuen liiton nettomenoksi muodostui yhteensä 2496,04 euroa.

Liiton tilinpäätös oli 257 439,25 euroa oli (edellisvuonna 223 951,06 euroa) ylijäämäinen. Tilikauden ylijäämää ei palautettu tilikaudella jäsenkunnille.

Liiton taseessa on toimeksiantojen pääomissa ja saaduissa ennakoissa välitysvarat, joita vastaavat summat ovat taseessa toimeksiantojen varoissa ja muissa saamisissa.

EAKR-rahoitusta on hyödynnetty täysimääräisesti.

Taloudellisesti merkittävän riskin muodostaneen tytäryhtiö KP-Cobra Invest Oy:n ja Kalvinit Oy:n välille solmittu pääomainsuhde on saatu päätettyä.

Hankkeiden päättäminen ohjelmakaudelta 2014-2020 toteutetaan suunnitellun ja hallintoviranomaisten ohjeiden mukaisesti.

Ohjelmakausi 2021-2027 on käynnistymässä hallintoviranomaisten ohjeistuksen ja aikataulun mukaisesti.

Takaisinperintöjen ja jatkotoimenpiteiden syntymistä on minimoitu ohjeistuksilla ja valvontajärjestelmällä.

Kansainvälisten rahoituskanavien tunnistaminen on tuottanut liitolle konkreettista elinkeinotoimintaan liittyvää taloushyötyä.

Merkittäviä investointeja ei tarkastelujaksolla ollut.

3.6. Muuta liiton toiminnan arviointiin liittyvää

Tilinpäätöksen osalta tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esittämään lausuntoon.

Allekirjoitukset

Kokkolassa 6.toukokuuta 2022

Reino Herlevi puheenjohtaja

Ulpu Keränen, varapuheenjohtaja

Pekka Kauppi
jäsen

Esa Erkkilä
varajäsen

Marko Kautto
jäsen